

Onsdagen den 11 Maj 1870.

Kammaren sammanträdde kl. 10 förmiddagen.

Justerades fem protokollsutdrag för den 10 dennes och protokollet för den 27 sistlidne April eftermiddagen.

Sedan Herr Grefven och Talmannen tillkännagifvit, att Herr Statsrådet von Ehrenheim anmält sig nu skola på Kongl. Maj:ts nådiga befallning till Kammaren aflemna en Kongl. Skrifvelse; framträdde Herr Statsrådet och öfverlemnade till Herr Grefven och Talmannen Kongl. Maj:ts nådiga Skrifvelse i fråga om förnyad löne-reglering för indelta arméen.

Härefter blef den Kongl. Skrifvelsen föredragen och bordlagd.

Grefve Wachtmeister, Axel Fredrik: Efter uppdrag får jag anmäla, att Grefve Axel Knut Wachtmeister, som genom telegram blifvit underrättad om sin faders hastiga och farliga insjuknande, vördsammast anhåller om ledighet från riksdagsgörömlen under 14 dagar, räknadt från och med denna dag.

Denna anhållan bifölls.

Anställdes omröstning, jemlikt 65 § Riksdags-ordningen, öfver följande, af Stats-Utskottet i dess Memorial N:o 89 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den som vill, att Riksdagen uppdrager åt Fullmäktige i Riksgälds-kontoret, att, till bestridande af de vid innevarande riksdag beviljade anslag till Statens jernvägsbyggnader, äfvensom för att be-

reda tillgång till inlösande af den del utaf Riksgälds-kontorets år 1867 utfärdade obligationer, som under innevarande och nästkommande år till betalning förfaller, upplåna ett belopp, motsvarande Åtta millioner Femhundredatusen Riksdaler, mot obligationer lydande å Svenskt mynt, ställda till innehafvaren att återbetalas å bestämda tider, hvilka uti obligationerna böra angifvas, ej kortare än fem år och ej längre än tio år från obligationernas utgifningsdag; och må Fullmäktige bestämma obligationernas räntefot och valörer samt bevilja den kapitalrabatt, som af omständigheterna möjligen påkallas; röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen fattat följande beslut:

mom. a). Riksdagen uppdrager åt Fullmäktige i Riksgälds-kontoret att, till bestridande af de vid innevarande riksdag beviljade anslag till Statens jernvägsbyggnader, äfvensom för att bereda tillgång dels för blifvande anslag till jernvägsbyggnader, dels ock för inlösande af 1867 och 1869 årens för jernvägsbyggnaderna upptagna lån, mot fonderade statsobligationer i Svenskt mynt å ett sammanräknadt nominelt belopp af högst Fyratio millioner Riksdaler samt löpande med högst 5 procents ränta, som halfårsvis förfaller, upplägga ett lån, att återbetalas genom årlig amortering inom loppet af 40 år; egande Fullmäktige att icke allenast bestämma obligationernas valörer och försäljningspris, utan äfven i öfrigt vid upplåningen tillvägagå på det sätt de finna lämpligast och med det allmännas fördel mest öfverensstämmande; dock må under åren 1870 och 1871 mot förenämnda obligationer icke upplånas större belopp än Åtta millioner Femhundredatusen Riksdaler;

mom. b). I afseende på föryttrandet af återstående obligationsbeloppet ega kommande Riksdagar att för hvarje gång bestämma det belopp, som för året må i rörelsen utsläppas;

mom. c). Penningar, som genom ifrågavarande upplåning inflyta, må icke användas för andra än de i mom. a) öfvermålade ändamål;

mom. d). Till ränteliqvider och kapitalskuldens amortering anvisas ett årligt anslag, motsvarande det belopp, som hvarje år erfordras för sagde liquiders och amorterings verkställande; börande detta anslag, tilldess hela skulden blifvit i stadgad ordning betald, årligen utaf Riksgälds-kontorets medel afsättas;

mom. e). De uti nästföregående moment öfvermålade ränte- och amorteringsanslag skola ingå till en särskildt redovisad liquidations- och amortissementsfond, hvars behållning skall för det med dessa medel afsedda ändamål öfverryckt tillhandahållas och användas, så att ränteliquiderna vid därför bestämda terminer varda ovilkorligen fullgjorda och skuldens betalning i föreskrifven ordning verkställd; och skola de till liquidations- och amortissementsfonden influtna medel, så vidt ske kan och denna fond åliggande liqvider medgifva, städse på säkert och ändamålsenligt sätt göras fruktbarande.

Vid

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 31;
Nej — 75.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 260, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 85 Ja och 76 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 116 Ja och 151 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i enlighet med nej-propositionens innehåll.

Anställdes omröstning, jemlikt 65 § Riksdags-ordningen, öfver följande, af Bevillnings-Utskottet i 1:sta punkten af dess Memorial N:o 15 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som bifaller Utskottets af Andra Kammaren gillade förslag, att det nu gällande frankeringstvånget för inrikes bref icke måtte upphävas, röstar

Ja;

Den det icke vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i öfverensstämmelse med Första Kammarens mening, beslutat medgifva frankeringsfrihet för inrikes bref mot en enda tilläggsafgift af 8 öre för hvarje ofrankeradt bref.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 37;
Nej — 71.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 261, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 128 Ja och 30 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 165 Ja och 101 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i enlighet med ja-propositionens innehåll.

Anställdes omröstning, jemlikt 65 § Riksdags-ordningen, öfver följande, af Bevillnings-Utskottet i 2:dra punkten af dess Memorial N:o 15 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som bifaller Utskottets af Första Kammaren gillade hem-
Riksd. Prot. 1870. 1 Afd. 3 Band.

ställan, att, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, frankeringsafgifterna för inrikes bref bestämmas sålunda, att enkel afgift erlägges för bref intill jemnt fyra ort i vigt; dubbel afgift erlägges för alla dem, hvilkas vigt öfverstiger 4, men ej 25 ort, samt tredubbel sådan för bref af mer än 25 och högst 50 ort, hvaremot tyngre postförsändelser må hänföras till paketer, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat bibehålla de nu gällande bestämmelserna angående frankeringsafgifterna för inrikes bref oförändrade.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 58;

Nej — 47.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 262, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 32 Ja och 116 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräkade röster befunnits utgöra 90 Ja och 163 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i enlighet med nej-propositionens innehåll.

Anställdes omröstning, jemlikt 65 § Riksdags-ordningen, öfver följande, af Bevillnings-Utskottet i 3:dje punkten af dess Memorial N:o 15 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som bifaller Utskottets af Första Kammaren godkända hemställan, att, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, för små paketer, hvarmed förstås sådana, som väga högst två skålpund, befordringsafgiften må, utan afseende å afståndet emellan afgångs- och adressorterna, få utgöra, då paketets vigt icke öfverstiger ett skålpund, 50 öre, och då vigten öfverstiger ett, men icke två skålpund, 75 öre, röstar

Ja;

Den det icke vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, är ifrågavarande hemställan afslagen.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 65;

Nej — 36.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes

till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 263, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 29 Ja och 110 Nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 94 Ja och 146 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i enlighet med nej-propositionens innehåll.

Upplästes och godkändes Lag-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 35, om ett tillägg till 11 kap. 7 § Rättegångsbalken, rörande delgifning af stämning.

Herr Nordström: Emot Kammarens i förrgår fattade beslut i fråga om 40-millioners lånet ber jag att få till protokollet anmäla min reservation.

Föredrogs ånyo Stats-Utskottets den 9 och 10 dennes bordlagda Memorial N:o 84, i anledning af väckt fråga om påbyggnad af flyglarne till riksdagshuset samt verkställande af åtskilliga andra arbeten inom nämnda hus.

Herr Bergstedt: Om någon anledning finnes att antaga, det Riksdagen under en längre följd af år kunde nöja sig med det nuvarande riksdagshuset, vore det visserligen skäl att göra detta så bekvämligt som möjligt; men då Andra Kammarens sessionssal erbjuder ett så inskränkt utrymme, att ej ens talmannens plats på bänken står ledig, och då i denna Kammare notariernas plats är så otjenlig, att ensamt till följd häraf en önskelig förändring i protokollsföringen icke torde kunna åstadkommas, synes mig, att man med afseende å riksdagshuset icke bör vidtaga andra förändringar än som äro oundgängligen nödvändiga, på det detta hus må kunna användas för sin bestämelse intill dess ett nytt representanthus blifvit uppfördt. På grund häraf och då jag icke kan finna, att annat reparationsarbete, än ombyggnad af sydöstra flygeln, hvilken håller på att ramla, för närvarande icke kan undvikas, hemställer jag, att endast första afdelningen af Utskottets förslag måtte bifallas samt att Kammaren således måtte besluta att "uppdraga åt Fullmäktige i Riksgälds-kontoret, att, så snart innevarande riksdag slutat, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de uppgjorda och af Öfverintendents-embetet granskade och godkända ritningarne jemte dertill hörande kostnadsförslag, låta verkställa ombyggnad af sydöstra flygeln till f. d. Rikets Ständers hus."

Herr von Koch: Jag är väsendtligen förekommen af den förre värde talaren, med hvilken jag i allo instämmer. Jag tror icke, att

det kan vara skäl, att nu företaga en kostsam reparation på riksdags-
huset, enär detta måste anses såsom endast provisoriskt, och ehuru
jag sannolikt icke kommer att upplefva den tidpunkt, då svenska na-
tionen hunnit förskaffa sina representanter ett värdigare samlingshus,
hoppas jag, att dermed icke skall dröja länge.

Skulle några större förändringar med sessionsrummen vidtagas
och nya dörrar upptagas, befarar jag, att de få platser, der man icke
är utsatt för ett ständigt drag, skulle ytterligare inskränkas, så att
kanske knappast någon plats funnes, der man kunde sitta qvar en
längre stund utan att förkyla sig. Visserligen kunde man då icke
behöfva någon extra ventilation, utan hade tillräckligt af den natur-
liga, men dylika anordningar torde i allt fall få anses ganska otjen-
liga.

Herr Leijonancker: Då, såsom bekant, två af Stats-Utskottets
afdelningar för närvarande icke kunnat inrymmas i riksdagshuset,
samt andra afdelningar af Riksdagen haft ett ganska knappt utrymme
sig tillmätt, har Utskottet ansett sig böra undanrödja denna olägen-
het genom att föreslå påbyggnad af både sydöstra och sydvestra
flyglarne; och enär den förra i alla händelser måste ombyggas samt
tillökningen i kostnad, om arbetet utsträcker äfven till den sydvestra
flygeln, icke utgör mera än omkring 25,000 R.dr, under det att man
då kan försätta detta hus i sådant skick, att det för närvarande kan
åtminstone temligen väl fylla sin bestämelse, anser jag dessa skäl
tala tillräckligt för bifall till Utskottets förslag, hvarom jag således
anhåller.

Grefve Mörner, Carl Göran: Den här af den siste värde talaren
anmärkta omständighet, att två af Stats-Utskottets afdelningar icke
hafva lokal inom riksdagshuset, synes mig icke vara af den vikt, att
den ifrågasatta påbyggnaden därför bör ega rum å detta hus, som
redan kostat Staten så sura penningar. De tvenne Stats-Utskotts-
afdelningarne sitta för närvarande i Statskontoret och detta må väl
anses ganska tjenligt och praktiskt, då till följd häraf afdelningarne
omedelbart kunna erhålla nödiga upplysningar från detta embetsverk
och således budskickning mellan afdelningarne och Statskontoret und-
vikas.

Jag förenar mig därför med dem, som yrkat att byggnadsförsla-
get måtte inskränkas till ombyggnad af sydöstra flygeln.

Grefve Hamilton, Henning: Måhända får jag påtaga mig en
liten försummelse såsom fullmäktig i Riksgälds-kontoret, då jag icke
ingått i en närmare pröfning af det förslag, som blifvit af Stats-Ut-
skottet framställt. Orsaken härtill är den, att, ehuru fullmäktige an-
sågo nödigt, att någon åtgärd vidtoges till förstärkande af sydöstra
flygeln, som, enligt hvad sakkunnige vitsordat, bort ramla redan för
20 å 30 år sedan, var man deremot tveksam, huru långt byggnadsföre-
taget borde sträckas och trodde i själfva verket icke, att Riksdagen
skulle, under nuvarande knappa tillgång, vilja nedlägga en stor kost-
nad på ett hus, som ändock ej blir fullt ändamålsenligt.

Skulle emellertid Riksdagen vilja betala några och femtiotusen R:dr för att ytterligare kasta ett ankare och hålla sig kvar vid denna tomt, synes mig denna summa lämpligast kunna användas på det sätt, att å nordvestra delen af tomten uppfördes, i stället för den förfallna flygeln, en ny flygel, tillräckligt stor för att Andra Kammaren der kunde hafva sitt samlingsrum, hvarefter Första Kammaren kunde inflytta i Andra Kammarens nuvarande rum, som för detta ändamål blef fullt tillräckligt. På så sätt blefve penningarne, efter min åsigt, bättre använda — förutsatt att Riksdagen anser huset böra försättas i det skick, att det en längre tid skulle kunna användas för sin nuvarande bestämmelse.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, samt Herr Grefven och Talmannen yttrat, att under densamma hade yrkats dels bifall till Utskottets hemställan i dess helhet och dels af Herr Bergstedt, att Kammaren måtte bifalla den första delen af samma hemställan, slutande med orden *sydöstra flygeln till f. d. Rikets Ständers hus*, men afslå den öfriga delen deraf; framställde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till Utskottets förslag i dess helhet, hvarvid svarades många nej jemte åtskilliga ja, och sedermera proposition på Herr Bergstedts ofvan omförmälda yrkande, då svaren utföllo med många ja jemte åtskilliga nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Föredrogs ånyo Stats-Utskottets den 9 och 10 dennes bordlagda Memorial N:o 85, med förslag till de stadganden angående Riksgäldskontorets skulder och fordringar, som böra införas i det nya reglementet för detta verk.

Herr vice Talmannen: Jag anser mig böra hemställa, att i afseende å föredragningen af detta memorial måtte, på sätt förut varit vanligt, sålunda förfaras, att föredragningen väl sker paragrafvis, men utan att de särskilda paragraferna uppläsas, så framt icke någon af Kammarens ledamöter det äskar, äfvensom att proposition till beslut å hvarje särskild paragraf icke måtte framställas, derest yrkande derom ej väckes, utan att alla de paragrafer, som lemnats utan anmärkning, måtte efter Memorialets genomgående göras till föremål för en gemensam proposition.

Sedan Kammaren, uppå gjord proposition, härtill lemnat bifall, föredrogs:

§ 1.

Lemnades utan anmärkning.

§ 2 jemte Utskottets hemställan öfverst å sid. 2.

Herr Berger: Med anledning af en inom Stats-Utskottet gjord framställning har Utskottet föreslagit, att i 2 § af reglementet för Riksgälds-kontoret skulle under mom. a intagas ett så lydande stadgande: "att till innehafvaren ställd obligation må, då derom hos kommissariatet göres framställning, på viss namngifven person öfverlåtas, för att endast i dennes hand vara gällande, samt, derest egaren sedermera det önskar, ånyo kunna göras gällande i hvarje innehafvares hand, allt under de vilkor i afseende på behöriga anteckningar å sjelfva obligationen samt i kontorets räkenskaper, som Fullmäktige ega föreskrifva".

Innan Utskottet fattade detta beslut, hade riksgälds-afdelningen inforat Fullmäktiges utlåtande i frågan och i detta utlåtande yttra Fullmäktige bland annat: "Då, såsom Fullmäktige i sin vid Riksdagens början till Stats-Utskottet aflemnade berättelse tillkännagifvit, alla obligationerna för Riksgälds-kontorets sist upptagna lån redan för flera månader sedan blifvit försälda, kunna följaktligen, hvad dessa obligationer beträffar, medgifvandet af rättigheten för deras innehafvare att, om så önskas, få dem öfverlåtna på viss person och dessa obligationers härigenom möjligen åstadkomna ökade begärlighet och afsättlighet numera icke bereda någon egentlig fördel åt Riksgälds-kontoret. I fråga åter om en dylik rättighets tillerkännande åt innehafvare af obligationer, som hädanefter varda af Riksgälds-kontoret utfärdade, anse sig Fullmäktige, oaktadt visserligen icke några hinder från Riksgälds-kontorets sida deremot förekomma, dock böra fästa uppmärksamheten å de ökade göromål, hvilka skyldigheten att ej allenast å obligationerna utan äfven i räkenskaperna anteckna hvarje sådan öfverlåtelse måste medföra, samt den särskilda granskning, som i sådant fall kommer att erfordras vid liqviderandet af hvarje till inlösen företedd obligation. Vidkommande den med dylik öfverlåtelse äsyftade fördelen för obligationsinnehafvaren, torde jemväl böra erinras, att den derigenom för honom beredda säkerhet att någon annan icke skall kunna af Riksgälds-kontoret erhålla betalning för den med öfverlåtelseanteckningen försedda obligation inskränker sig till endast lyftningen af det i obligationerna föreskrifna kapitalbelopp, emedan de till samma obligationer hörande räntekuponer, måste, utan afseende å en på sjelfva obligationen gjord anteckning, ovilkorligen af Riksgälds-kontoret inlösas, då de förfallit och i sådant ändamål företes. En obligations på viss namngifven person skedda öfverlåtelse synes således för denne egentligen vara af någon vigt och fördel, i fall han genom olyckshändelse förlorat sin innehafvande obligation, vid hvilket fall den uti Riksgälds-kontorets räkenskaper antecknade öfverlåtelsen *möjligen* kan för honom underlätta utbekommandet af den belöpande valutan för den förlorade obligationen".

Men förutom hvad Fullmäktige sålunda anfört emot det ifrågasvarande stadgandet förekommer, att tveksamhet verkligen kan ega rum, huruvida icke detsamma kommer i kollision med allmänna lagen, då deri väl omnämnas "viss namngifven person", som vore innehafvare af obligationen, men icke något säges om dennes rättsinnehafvare samt huru öfverlåtelse från innehafvarens sida må ega rum.

Att Riksgälds-kontoret af detta stadgande icke kan hafva någon fördel, synes mig temmeligen klart, och att äfven den enskilde dermed icke vore synnerligen gagnad, förefaller mig antagligt, då obligationen utan kupon har blott ringa värde och någon anteckning om öfverlåtelse af kuponer icke kan ega run, utan dessa ovilkorligen böra inlösas när och af hvem de än företes. Det har i öfrigt visat sig att vid försäljning af Riksgälds-kontorets sednast utgifna obligationer blott en enda person anmält sig att erhålla personlig öfverlåtelse af de obligationer. han ernade köpa, och att, då detta ej kunde medgifvas, obligationsköpet ändock blifvit af honom verkställt.

Skulle emellertid, i händelse det föreslagna stadgandet antoges, ett större antal obligationsinnehafvare anmäla sig till erhållande af personlig öfverlåtelse finge Riksgälds-kontoret föra ganska vidlyftiga anteckningar öfver dessa sina många fordringsegare, hvilket, utom det att granskningen af öfverlåtna obligationer mången gång kunde föranleda tvistiga rättsförhållanden, skulle medföra ett ganska vidtömfattande bokhålleri, synnerligast som stadgandet torde ega tillämplighet ej blott på de lån, som hädanefter kunde komma att upptagas, utan äfven på de äldre lån, för hvilka dylik öfverlåtelse ännu icke blifvit beviljad.

Af skäl, som jag nu haft äran anföra, skulle jag önska, att Kamraren ville afslå momentet.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att anslag blifvit utfärdadt till sammanträdet fortsättning kl. 7 e. m.

Friherre Funck: Då Stats-Utskottet naturligtvis tagit fullständig kännedom om innehållet af Fullmäktiges skrivelse, kunde det icke vara för Utskottet obekant, att Fullmäktige, ehuru de icke afstyrkt förslaget, icke för detsamma hyste någon benägenhet. Förslaget har emellertid ursprungligen blifvit väckt hos Fullmäktige och af en bland Fullmäktige.

Jag medgifver riktigheten af hvad den föregående värde talaren anfört derom, att förändringen icke skulle medföra något särdeles gagn för Riksgälds-kontoret och det allmänna. Men detta var icke heller motivet till förändringen, utan motivet var det, att man ville gå till mötes en billig önskan hos obligationsinnehafvarne, som länge låtit förspörja sig. Nu säger man, å ena sidan, att häraf skulle uppstå en betydlig förökning af göromålen i Riksgälds-kontoret, och, å andra sidan, att icke många skulle begagna sig af den dem beredda förmånen. Detta är dock en motsägelse, ty förhåller det sig så, att icke många skola begagna sig af medgifvandet, då blifva ju göromålen icke mycket ökade. Dessutom har allmänna hypotheksbanken lemnat enahanda medgifvande, utan att därför behöfva öka sin personal, hvilken torde jemförelsevis vara mindre än Riksgälds-kontorets. Vidare är att märka, det sådana medgifvanden redan gjorts af Riksgälds-kontoret för vissa äldre lån; och jag frågar då: hvarföre kan man icke göra detsamma med de andra lånen? Man säger visserligen att det ej skulle medföra någon egentlig fördel för allmänheten, men bäst är väl att låta allmänheten sjelf bedöma hvad som i det

fallet kan vara dess fördel och då mången obligationshafvare, som önskar att hans obligation icke må vara löpande, kan efter denna förändring beredas trygghet i detta hänseende, bör man enligt min åsigt tillmötesgå allmänhetens önskan i det fallet. Ostridligt är väl ock, att, då en obligation, ställd till viss man, förkommer, det är lättare att utfå sin rätt, än då obligationen är löpande i hvar mans hand. Deri ligger ju alltid *en* fördel. Att tryggheten ej skulle vara stor nog, då i allt fall kuponerna vore löpande, kan visserligen vara en sanning å ena sidan, men å den andra är det dock en fördel att åtminstone ha kapitalet betryggadt och med kuponerna kan naturligtvis denna åtgärd ej vidtagas. Jag yrkar bifall till momentet sådant det i Utskottets Betänkande förekommer.

Herr von Koch: Jag begärde ordet egentligen med anledning af ett yttrande, som här blifvit framställt, att Fullmäktige i Riksgäldskontoret icke afstyrkt förslaget. Detta är visserligen sannt, men vi hafva ofta sett och orsaken dertill är lätt förklarlig, att, då förslag äro å bane, som skulle för Fullmäktige medföra ökad besvär, de icke vilja afstyrka dem, då de icke såsom Riksdagens delegerade vilja undandraga sig den personliga mödan. Det torde derföre icke vara skäl, att alltför mycket fästa sig dervid, att Fullmäktige icke lemnat något bestämdt afstyrkande. En af Fullmäktige har emellertid här anfört skäl, som göra, att jag förenar mig med honom i yrkande om afslag å denna punkt. Ett annat skäl dertill förutom det ökade besväret för Riksgäldskontoret är, att, när kuponerna äro inlösta har obligationen icke längre något värde. Jag medgifver, att under tiden innan de äro inlösta det kan vara en liten vinst för den, som mister en obligation, att i följd af det här föreslagna sättet lättare erhålla ersättning för den. Men jag är ej fullt säker, huru det skulle gå, om tvist rörande eganderätt till en obligation med sådan påteckning droges under domstolspröfning. Vi hafva här i landet exempel på, huru personer af Högsta Domstolen blifvit dömda att infria reverser, ställda till viss man eller ordres, ehuru de icke varit transporterade. I England är förhållandet helt annorlunda. Der skiljer man dokumenter, som äro ställda till innehafvaren, från dem, som äro ställda till viss man eller ordres, på så sätt, att de sednare icke anses gällande, om de icke äro transporterade. Då jag anser att vinsten, att, i händelse en obligation förkommer, för den som ej tager vara på sina tillhörigheter med lätthet få den ersatt är alltför ringa i jämförelse med vådan af att kasta sig in på så tvetydiga föreskrifter, som dem förslaget innehåller, får jag anhålla om afslag å momentet A).

Herr Nordström: Hvad Utskottet i denna punkt *a*) under § 2 föreslagit anser jag, för min del, vara grundadt på goda skäl, och kan således ej annat än motsätta mig yrkandet af de talare, som vppträdt deremot. Att en stats skuldobligationer ställas på *innehafvaren*, är nödigt derför, att de sålunda blifva lättare transferabla och verkliga börspapper, såsom man säger, eller kunna med ett ord erhålla en lättare och vidsträcktare cirkulation. Men denna i all-

mänhet erforderliga lättare öfverlåtlighet kan äfven medföra åtskilliga olägenheter. Obligationen förblifver uti innehafvarens hand vid full kraft i alla afseenden, så vida ej giltiga skäl till misstanke mot hans person förekomma, hvilket nu icke hör hit; men som en och annan innehafvare, och särskildt publika samt enskilda korporationers kassor, samt sådana personer, som lefva af sina räntor, kunde finna det för sig säkrare och beqvämare att inskränka den lätta öfverlåtligheten, genom att låta ställa sina obligationer på sitt personliga namn, med eller utan förbehåll att åter kunna särskildt öfverlåta de obligationer, de sålunda innehafva, på annan person eller ånyo på innehafvaren, bör en sådan operation ej heller blifva dem förnekad, helst Staten, eller, om man så vill, Riksgäldskontoret derpå i alla fall intet förlorar, och denna rättighet, eller denna förmån är det nu, som Utskottet föreslår, med hemställan, att den måtte under ifrågavarande punkt i reglementet till efterrättelse intagas, jemte bemyndigande för Fullmäktige att närmare bestämma hvad i afseende å så beskaffade anteckningar bör iakttagas. Erinras må dessutom, att liknande operationer äfven inom den för affärlifvet så viktiga vaxelcirkulationen kunna förekommas. Vexlar kunna öfverlåtas, eller indosseras, från namn till namn med tillägg af orden "till ordres", eller ock endast i blanco, som sker, då trassent eller indossent på vaxeln tecknar sitt namn utan något tillägg, och sålunda öfverlåtna vaxlar förblifva med full vaxelrätt gällande i hvarje indos-sats hand, ej blott med godkännaren och trassenten, utan ock mot hvarje föregående indossent; men tillägger vaxelutgifvaren eller en efterföljande indossent orden "icke till ordres", förlorar sådan vaxel all vaxelrätt mot alla dem, som, efter den, från hvilken tillägget kom, möjligen kunde blifvit deraf innehafvare.

Det har ock af åtskilliga bland de talare, som uppträdt mot Utskottets förslag, blifvit anmärkt, att cirkulationen af de till obligationen hörande kuponer dock ej på det föreslagna sättet kunde hindras eller förlust af dem förekommas; må vara: men det är likväl alltid en bestämd skilnad emellan kapital och ränta, och om en eller flera kuponer skulle för rätta innehafvaren gå förlorade, så är väl anledningen till en sådan förlust att jemnföras med den ofrivilliga förlusten af en summa i pappersedlar. — För min del tillstyrker jag, att förslaget måtte godkännas.

Herr Hallenborg: En talare har såsom stöd för sitt yrkande om bifall omnämnt, att man från allmänna hypoteksbanken har den erfarenhet, att innehafvare af obligationer ofta önska få antecknad, att de äro egare till obligationen. Jag får då vitsorda, att sådant händer nästan dagligen. Obligationen förses då med kamrerarens påskrift och detta åstadkommer alldeles inga svårigheter, ty den, som fått sin obligation på det sättet påtecknad, har sedermera, i fall han vill afyttra den, endast att förse den med sin transport. Att någon vill motsätta sig ett så i alla afseenden förnuftigt förslag, som det föreliggande, kan jag således icke förstå. Då obligationens nummer äfven finnes på kuponen, blifver det naturligtvis en lätt sak att, när kuponen presenteras till inlösen, om så behöfves, efterse hvem

som är egare till den, och man kan således, då en obligation anmäles vara förkommen, hafva en kontroll, huruvida kuponen innehafves af behörig person. Att åter utsträcka hvad här föreslagits till kuponerna är naturligtvis ej lämpligt, ty dessa böra vara sådana, att de kunna begagnas vid likvider såsom kontanta penningar.

Min öfvertygelse är, att ett bifall till det föreliggande momentet skulle i hög grad underlätta omsättningen af Riksgälds-kontorets obligationer och får jag därför anhålla om bifall.

Herr Caspersson: Emedan några af de föregående talarne yttrat en viss tvekan om hvad verkan detta förslag skulle medföra, är det i detta afseende jag vill yttra några ord. Så har en af dem påpekat de olika åsigtter man i skilda länder och till och med i samma land vid olika domstolar har om betydelsen af de förbindelser, som äro ställda till viss man eller ordres i jmförelse med dem som äro ställda till innehafvaren. Då det emellertid icke är ifrågasatt, att Statens obligationer skola ställas till viss man eller ordres, tror jag detta resonnement vara öfverflödigt och att det är mera skäl att se till, hvilken skillnad det är emellan en obligation, ställd till innehafvaren, och en, som är ställd till viss man. De förra äro gällande i hvars mans hand och är det derföre icke gerna möjligt, att, om en sådan obligation brinner upp eller eljest förkommer, få den ersatt. Är obligationen åter ställd till viss person, är det möjligt för egaren att, i fall den förkommer, vid förfallotiden få sina penningar tillbaka emot ett enkelt qvitto, ty om rätter man utqvitterat penningarne, kan ej någon, som sedermera kommer med obligationen, ega anspråk på likvid, då en sednare innehafvare ej står i annat rättsförhållande till gäldenären, än den till hvilken obligationen var ställd. Det är på denna skillnad, som jag velat fästa uppmärksamheten.

Grefve Hamilton, Henning: Fullmäktige i Riksgälds-kontoret hafva visserligen, på sätt redan blifvit anmärkt, i sitt till Stats-Utskottet afgifna memorial antydt, att den föreslagna åtgärden skulle medföra ökade besvär, men de hafva icke deraf tagit sig anledning att motsätta sig förslaget, emedan, om det verkligen skulle medföra några fördelar för Riksgälds-kontoret eller allmänheten, såväl Kontorets tjänstemän som fullmäktige gerna underkasta sig det ökade besväret, hvars omfattning dock icke kan på förhand beräknas. Någon annan erfarenhet i detta afseende finnes nemligen icke än den man eger af de tyska obligationerna, men af dem hafva fullmäktige i detta hänseende haft ganska ringa besvär.

Hvad åter sjelfva frågan beträffar, blef den väckt inom fullmäktige af en ledamot, som tillika är i Hypoteksbankens styrelse och som på grund af den erfarenhet, han der inhemtat, trodde sig hafva funnit, att allmänheten önskade att kunna få obligationer ställda på viss man. Fullmäktige tvekade dock, huruvida en så beskaffad transport borde medgifvas, helst som de med afseende på vår närvarande lagstiftning och osäkerheten om den lagliga verkan af en sådan åtgärd, fruktade att Riksgälds-kontoret derigenom skulle kunna komma i en mängd rättstvister. Dessutom befarade man, att, då transport af

Riksgälds-kontorets obligationer hittills icke varit vanlig, det skulle inträffa, att personer köpte dem, utan att se efter om de vore behörigen transporterade, hvaraf följden skulle blifva, att, då de presenterade dem till inlösen, sådant icke kunde ske förrän man fått reda på den person, till hvilken de vore ställda. Fogade då händelsen, att denne vore död eller ock hans vistelseort okänd, kunde tvekan uppstå huru man skulle förfara. Det var egentligen med afseende på ovissheten om transportens verkan och om de fördelar, den skulle medröra, som Fullmäktige icke vågade tillstyrka en åtgärd, genom hvilken man så mycket mindre kunde hoppas att Riksgälds-kontorets obligationer skulle erhålla ökad begärlighet, som transport endast en gång blifvit inom Kontoret begärd, utan att kommissariernas vägran hindrade köpet. Så vidt de uppgifter, jag erhållit, äro riktiga, förhåller det sig så med Hypotheksbankens obligationer, att, sedan transport en gång blifvit af kamreraren påtecknad, egaren af en obligation icke sjelf kan transportera den till annan man, eller till innehafvaren, utan att ny påskrift verkställas i Hypoteksbanken. Är detta förhållandet, måste obligationerna derpå snarare förlora än vinna i begärlighet.

Grefve Mörner, Carl Göran: För min del får jag förena mig med dem, som anhållit om bifall till Utskottets förslag, emedan det är min öfvertygelse att man måste, så vida Riksgälds-kontorets obligationer skola blifva begärliga för mängden af svenska folket, medgifva egaren af en obligation rätt att, på sätt förslaget afser, betrygga sin egendom. Jag vill med ett exempel visa faran af att dessa obligationer äro ställda till innehafvaren. Man kan tänka sig att i ett sterbhus, der sådana obligationer finnas, den tillförordnade förmyndaren för sina egna skulder pantsätter de obligationer, som tillhöra de omyndiga. Sådant omöjliggöres, om egarens namn finnes antecknad på obligationen. Enligt mitt förmenande har Utskottet just gått den rätta vägen och förtjenar dess förslag derföre att bifallas.

Herr Nordström:

Herr Peyron: För mig är det så klart att det förevarande förslaget skulle medföra stora fördelar, att jag icke kan annat än förundra mig öfver det någon vill motsätta sig detsamma. Det är tydligt att, i händelse en obligation, som är ställd till innehafvaren, förkommer, det skall blifva svårare för egaren till obligationen att bevisa sig hafva varit innehafvare af densamma, än om obligationen varit ställd till viss man. Jag får derföre på det högsta tillstyrka bifall till förslaget, men har begärt ordet hufvudsakligen för att, med anledning af den betänklighet en föregående talare här i mitt grannskap sade sig hysa, nemligen att, om en till viss man ställd obligation försåldes, skulle det kunna hända, att köparen ej såg sig för, att den var ställd till viss man utan glömde att begära transport, nämna att dervid icke bör fästas något afseende, ty dylika papper

förekomma dagligen bland allmänheten, vanligen i form af aktier, så att dervid är allmänheten redan tillräckligt vand.

Friherre Funck: Jag skall icke vara vidlyftig, men jag har fäst mig vid några ord af föregående talare, hvilka jag vill bemöta. Det har nemligen blifvit sagdt att man borde akta sig för nyheter. Redan vid mitt första anförande har jag förklaradt att uti förslaget icke ligger någon nyhet, ty denna rätt finnes redan för trenne Riksgäldskontorets lån, nemligen de af 1858, 1861 och 1868, på grund af bestämmelsen i de kontrakt, som afslutas med utländska hus och dessa lån. Vidare har jag upplyst, att å hypoteksbankens obligationer man egt att begära att de ställas till viss man. Huruvida det då kan anses vara en betänkelig nyhet lemnar jag derhän. Det är klart att svårigheter alltid kunna uppstå. En del af de anmärkningar, som blifvit gjorda, hafva redan blifvit vederlagda, såsom t. ex. att köpare af en obligation icke skulle gifva akt på att den vore ställd till viss man och till följd häraf icke bry sig om att få den transporterad, och vill jag i afseende derpå endast särskildt erinra att slutet af § 2 momentet a, lyder sålunda: "allt under de vilkor i afseende på behöriga anteckningar å sjelfva obligationen samt i Kontorets räkenskaper, som Fullmäktige ega föreskrifva;" och vid sådant förhållande skulle jag tro att Fullmäktige icke lära uraktlåta att föranstalta så att anteckningen blir fullt tydlig för en hvar, som ser obligationen.

Afven har här blifvit sagdt att förändringen icke skulle medföra någon synnerlig fördel för allmänheten, men jag tillåter mig upprepa, hvarföre kan icke allmänheten få bedöma den saken sjelf. För min del får jag fortfarande tillstyrka bifall till förslaget.

Herr von Koch: Jag anser mig skyldig att besvara åtskilligt, som här blifvit sagdt, och särdeles det att förslaget icke innefattar någon nyhet. Det är visserligen möjligt att det för åtskilliga icke innehåller något nytt, men åtminstone för mig och, såsom jag inbillar mig, för åtskilliga andra, som skola deltaga i beslutet, är det dock något nytt. Ett sådant stadgande finnes icke förut i Riksgäldskontorets reglemente och nu hafva vi visserligen fått höra att det finnes i vissa kontrakter mellan Riksgäldskontoret och utländska bolag, men det visste åtminstone jag ej förut. Då man hittills ansett det nog att endast föra in det i kontrakterna, kan det ju fortfarande ske på det sättet. Man har vidare sagt, att förändringen skulle medföra en fördel för innehafvaren af en obligation. Ja! jag medger att en fördel skulle uppstå i visst afseende, nemligen sålunda, att man skulle kunna lättare få rätt på tjuften, i fall obligationen blefve stulen, men man bör väl också betänka hvilket obehag det skulle vara om kanske hvar och en, som kommer och vill hafva sin kupon inlöst, blir misstänkt för att hafva stulit den. Jag tror icke att det kan vara fördelaktigt, att göra kuponerna så osäkra, utan anser *det* vida värre för allmänna krediten emot den lilla fördel, som genom förändringen skulle vinnas. Om Herrarne hunnit läsa igenom det der Betänkandet om den stackars Landtmätaren Hallqvist, som förlorat sitt depositionsbevis på 3,500 riksdaler, så hafva Herrarne helt säkert

funnit till hvilka svårigheter man kan komma, äfven om papperet är stäldt till viss man. Jag har mig äfven enskildt bekant, att dylika svårigheter inträffat i enskilda banker, hvilka hotat med obehagliga rättstvister, ehuru jag visserligen i allmänhet likasom Herr Caspersson tror, att man, genom att taga låntagarens qvitto, lugnt skulle kunna betala ut summan, men man hesiterar dock att göra det.

Redaktionen synes mig dessutom besynnerlig. Der står nemligen att obligationen kan göras gällande endast i innehafvarens hand och ordet rättssinnehafvare är uteslutet, men obligationen bör väl vara betalbar, äfven till en sådan, och någon tvetydighet bör icke af ordalydelsen kunna hemtas, hvilket helt säkert blifver fallet, om ordalydelsen bibehålles sådan, den blifvit föreslagen. Jag vidhåller yrkandet om afslag.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Herr Grefven och Talmannen yttrat, att under densamma hade yrkats dels bifall till §:n i dess helhet och dels att Kammaren, med afslag å mom. A, måtte godkänna §:n i öfrigt; framställde Herr Grefven och Talmannen proposition på bifall till §:n i dess helhet och, då dervid svarades många ja jemte några nej, förklarade sig hafva funnit ja öfvervägande.

§ 3 jemte Utskottets hemställan medlerst å sid. 2.

Lemnades utan anmärkning.

Sedan Memorialet sålunda blifvit genomgånet, hemställde Herr Grefven och Talmannen, huruvida Kammaren godkände alla de delar deraf, som icke förut utgjort föremål för Kammarens beslut.

Ropades ja.

Föredrogs ånyo Stats-Utskottets den 9 och 10 dennes bordlagda Memorial N:o 86, med förslag till stadganden i Riksgälds-kontorets reglemente, angående de vid föregående riksdagar beviljade men ännu icke utbetalda statsbidrag.

Herr vice Talmannen: Jag får till Kammaren hemställa, att enahanda föredragningsätt måtte följas vid behandlingen af detta Memorial som det, hvilket blifvit iakttaget nyss förut vid handläggningen af Stats-Utskottets Memorial N:o 85.

Sedan Kammaren, uppå gjord proposition, härtill lemnat bifall, föredrogs:

Utskottets hemställan öfverst å sid. 2.

Bifölls.

§§ 4—9.

Lemnades utan anmärkning.

§ 10.

Grefve Hamilton, Henning: Uti 3:dje momentet af denna § har Stats-Utskottet upptagit bland sådana anslagssummor, som skulle vara anvisade, och hvilka således Riksgälds-kontoret skulle hafva att betala. 352.000 R.dr utaf det för verkställande af nödiga rensningar i Lule-elf samt anläggande af kanaler förbi Hedens och Eds forsar utan återbetalningsskyldighet beviljade anslag å 852.000 R.dr.

Det bolag, till hvilket ett dylikt anslag blifvit beviljadt, har gjort cession och Riksdagen har beslutat en åtgärd, åsyftande att åtminstone göra sig underrättad om Riksdagen på laglig väg kan återfå hvad som redan till detta bolag blifvit utbetaldt. Under det antagande att något vidare af detta anslag enligt Fullmäktiges mening icke vidare kunde komma att utbetalas, hade Fullmäktige till Stats-Utskottet hemställt, huruvida icke denna betalningsskyldighet finge ur reglementet utgå, men så har likväl icke skett, hvarföre jag anhåller att någon af Stats-Utskottets ledamöter måtte upplysa, hvarföre anslaget kvarstår såsom en Riksgälds-kontorets utbetalningsskyldighet. Det kan visserligen synas likgiltigt, om det kvarstår eller icke, då någon utbetalning icke läser kunna ifrågakomma, men jag befarar att det har den olägenhet att det kan framkalla vissa anspråk hos det eller de bolag, som möjligen bilda sig för fortsättning af företaget, enär här icke blifvit uttaladt hvilket bolag, som skall komma i åtnjutande af anslaget, utan blott att ett anslag blifvit för ifrågavarande ändamål beviljadt.

Friherre Funek: Inom Stats-Utskottets riksgälds-afdelning har öfverläggningen varit ganska vidlyftig derom, huruvida ifrågavarande anslag skulle kunna uteslutas eller icke. Å ena sidan förekom visserligen att det ifrågavarande bolaget försuttit sin rätt, enär det arbete, som det åtagit sig, skulle varit fullbordadt inom 1869 års slut och sådant icke skett, men å den andra sidan anmärktes åter, att Kongl. Maj:t redan för länge sedan beviljat en förlängning åt bolaget och Stats-Utskottet ansåg sig icke fullt förvissadt om huru saken stod, då från Kongl. Maj:t icke ankommit någon underrättelse att detta anslag numera icke skulle komma att utgå.

Vid sistlidne riksdag stod visserligen i den Kongl. Propositionen en antydning derom, att en afskrifning af detta anslag skulle komma att ske, sedermera har någon underrättelse ej ankommit från Regeringen och, om jag icke misstager mig, har ytterligare en förfrågan från Fullmäktiges sida blifvit gjord hos Regeringen, hvilken icke heller föranledt till något svar. Vid sådant förhållande ansåg sig Stats-Utskottet icke kunna ur reglementet utesluta anslagssumman. I allt fall torde det vara likgiltigt, om den kvarstår eller icke, då någon betalning icke läser kunna ifrågakomma, men kan den uteslutas, så har jag deremot visst ingenting att invända.

Herr Berger: Då Riksdagen förut fattat ett beslut, som afser att återbekomma hvad som redan blifvit af detta anslag utbetaladt, så synes det besynnerligt att en föreskrift om utbetalande af återstoden i reglementet qvarstår. Jag anser det derföre nödvändigt, att 3 mom. i förevarande 10:de § ur reglementet uteslutes, men anhåller på samma gång att Kammaren måtte besluta att den skuld af 352,000 R:dr, som i räkenskaperna ännu balanseras för det i momentet omförmälda ändamål, måtte få afskrifvas, om hvilket allt jag anhåller om proposition.

Herr Leijonancker: Det är visserligen möjligt att en utbetalning af detta anslag icke vidare kan ifrågakomma, men *då* det beror utslutande på Kongl. Maj:t om arbetet kommer att fortsättas eller icke, *då* de 352,000 R:dr äro lemnade till Kongl. Maj:ts disposition *och då* Kongl. Maj:t aldrig tillkännagifvit, att denna anslagssumma icke kommer att användas, så förefaller det mig väl våldsamt att utan någon framställning från Kongl. Maj:t indraga denna summa. Stats-Utskottet har gått så långt det kunnat, då det icke i budgetsförslaget beräknat denna utgift. Ett ytterligare skäl att bifalla momentet är, att detsamma redan blifvit af Andra Kammaren antaget och att således, om denna Kammare fattar ett annat beslut, gemensam votering är att emotse, hvilket kunde komma att fördröja riksdagens afslutande.

Herr Nordström: Enär det bolag, som fått sig ifrågavarande medel såsom understöd anvisade, notoriskt är upplöst, så synes mig deraf tydligen följa, att en disposition för dess räkning i Riksgäldskontoret icke vidare kan qvarstå. Den af en ledamot af Stats-Utskottet meddelade upplysning, att medlen voro ställda till Kongl. Maj:ts disposition må vara riktig, men dervid bör dock anmärkas, att Riksgäldskontoret egde skyldighet tillse, att bolaget uppfyllde sina förbindelser innan medlen kunna komma att utbetalas. Om Regeringen icke gjort speciel framställning uti ifrågavarande hänseende, är det dock ett faktum, att bolaget förlorat all rätt till vidare understöd, och att då uppföra denna summa under en särskild rubrik i räkenskaperna, det är att drifva samvetsgrannheten alltför långt. Denna punkt borde, enligt min tanke, återremitteras, men då tiden dertill är allt för knapp och jag icke kan inse af hvad anledning föreskriften behöfver bibehållas, ber jag att få förena mig med Herr Berger.

Friherre af Ugglas: Jag anhåller att få förena mig med Herr Leijonancker och får till hvad af honom blifvit anfördt ytterligare lägga ett formelt skäl, hvarföre jag icke tror, att ett beslut kan fattas i den syftning Grefve Hamilton antydt. Hvarken någon motion har nemligen blifvit väckt eller någon framställning från Regeringen skett i den syftningen och all förutsättning saknas således för att fatta ett dylikt beslut, hvarföre jag tror det vara omöjligt nu göra annat än bifalla Stats-Utskottets hemställan.

Herr Berger: Skulle någon tvekan kunna uppstå om behörigheten för Riksdagen att nu genast fatta ett sådant beslut som jag yrkat, vill jag icke vidhålla detta mitt yrkande, men då jag det oakadt icke anser att detta moment bör bibehållas, får jag i stället föreslå, att Kammarerna ville återremittera denna punkt af Betänkandet, helst Stats-Utskottet lätt kan medhinna att på en sådan återremiss lemna svar och något hinder för Riksdagens afslutande inom tid, som derföre redan kan vara bestämd, icke af en återremiss bör kunna uppkomma.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Herr Grefven och Talmannen yttrat, att under densamma hade yrkats dels bifall till §:en i dess helhet och dels att mom. 3 måtte återförvisas, men §:en i öfrigt bifallas; framställde Herr Grefven och Talmannen proposition på bifall till §:en i dess helhet och, då dervid svarades många ja jemte ett eller annat nej, förklarade sig hafva funnit ja öfvervägande.

§ 11.

Friherre Raab, Adam: I denna § har Utskottet föreslagit återupplifvande af ett beslut, som Rikets Ständer vid 1862—1863 års riksdag fattat, nemligen att de medel, som för utarbetande och utgifvande af en teknisk-ekonomisk beskrifning öfver de för Statens räkning utförda jernvägsbyggnader erfordrades, skulle utgå af Riksgälds-kon托ret af ett för sådant ändamål anvisadt förslagsanslag. Jag ber att i minnet få återföra, att vi för få dagar sedan voterat öfver frågan, antingen detta arbete skulle fortsättas efter en mindre kostsam plan eller icke fortsättas alls, vid hvilken votering den sednare meningen segrade. Nu förekommer det besynnerligt för den oinvigde, att icke blott den der större sparsamheten numera är en öfvervunnen ståndpunkt, utan att man gått ända derhän att man låtit anslaget kvarstå såsom förslagsanslag. Vi veta att detta arbete redan medfört en utgift af 50,000 R:dr, men skall nu detta förslagsanslag stå kvar, så komma kanske ytterligare 50,000 R:dr att åtgå och vi kunna icke veta hvar det skall stanna. Tidens knapphet har icke medgifvit mig att inhemta nöjaktig förklaring öfver frågan af någon ledamot i Stats-Utskottet, men som jag tyckte mig höra att en af dessa begärt ordet, så och på det vi icke måtte komma att fatta ett beslut i rak strid emot ett af Riksdagen förut fattadt, anhåller jag att han måtte meddela nödig upplysning i frågan.

Friherre Funck: Lyckligtvis är denna fråga icke af så invecklad beskaffenhet att jag icke kan tilltro mig att lemna den siste ärade talaren alla de upplysningar derom, som kunna för honom vara behöfliga. Hvad som nu föreligger är den paragraf, som innehåller det beslut, Rikets Ständer fattade vid 1862—1863 årens Riksdag, då man ställde till Kongl. Maj:ts disposition för detta ändamål ett förslagsanslag af tio tusen Riksdaler. Om indragning af detta
anslag

anslag har vid denna riksdag ej någon fråga varit väckt. Kongl. Maj:ts Proposition i ämnet innehåller för det första en underrättelse att Kongl. Maj:t bemyndigat byggnadsstyrelsen att föranstalta om en teknisk-ekonomisk beskrifning öfver södra stambanan och innehåller lika tydligt att medel dertill skulle tagas af detta förslagsanslag. Detta var en underrättelse! Vidare innehåller Kongl. Maj:ts Proposition en framställning till Riksdagen, och detta är ingen annan än den att Kongl. Maj:t föreslår att för nordvestra stambanan, sammanbindningsbanan samt norra och östra stambanorna skulle den förändring vidtagas i afseende å de för denna beskrifning erforderliga medel, att dessa skulle tagas af anslaget till jernvägsbyggnader. Det är härom Riksdagen öfverlagt, och denna Kongl. Proposition, hvarom Riksdagen voterat. Voteringspropositionen innehöll att den, som gillade Stats-Utskottets förslag, deri Utskottet tillstyrkt bifall till Kongl. Maj:ts Proposition, men vid meddelandet af detta bifall tillika framställt en önskan, att arbetet skulle fortsättas efter en mindre kostsam plan, skulle rösta ja, men att den, som det ej ville, borde rösta nej, i hvilket sednare fall Stats-Utskottets hemställen blifvit afslagen. När nu Kongl. Maj:ts Proposition innehöll, att anslaget till de teknisk-ekonomiska beskrifningarne öfver nyssnämnda banor skulle tagas af jernvägsbyggnadsmedlen, så är det ju tydligt att det är härom, som är vordet voteradt. Jag anser det väl möjligt att Andra Kammarens pluralitet och de, som med denna voterade lika, antog att man afslagit äfven förslagsanslaget, men Andra Kammaren såg sig härvid ej riktigt för och oaktadt all den våltalighet, som inom Utskottet utvecklades för en sådan uppfattning, stannade Utskottets ledamöter med 21 röster mot 3 för den åsigt, att denna paragraf nödvändigt måste behållas i reglementet. Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Rydqvist: Efter de upplysningar, som den siste talaren lemnat, anser jag intet annat återstå än att finna sig uti Utskottets förslag.

Friherre Raab: Jag anser de af Friherre Funck meddelade upplysningar för särdeles värderika i det hänseendet att de lära Kammarens ledamöter att för en annan gång se upp, så att de icke bidraga till beslut, om hvilka de aldrig egt en aning eller föreställning. För öfrigt kan man på detta fall tillämpa Skriftens ord: "att bokstafven dödar, men andan gör lefvande." Om jag således af formela skäl måste afstå från att yrka afslag, så kan jag dock icke derföre anse saken vara lyckligt löst.

Öfverläggningen förklarades slutad och paragrafen godkändes.

§§ 12—19.

Lemnades utan anmärkning.

§ 20.

Grefve Mörner, Carl Göran: Ett tryckfel skall jag be att få anmärka. Denna paragraf afser de för år 1868 anvisade utgifter, men här står: "vid sistlidne riksdag beviljade och till Kongl. Maj:ts disposition på Riksgälds-kontoret anvisade statsbidrag." Orden "vid sistlidne riksdag" torde derföre böra ändras till orden "vid 1868 års riksdag".

Grefve Hamilton, Henning: Anmärkningen är otvifvelaktigt riktig, ty här är frågan om anslag, som beviljades vid 1868 års riksdag, och hvaraf en del möjligen kan komma att utgå år 1871 eller sednare. Man finner detta lätt, om man t. ex. med denna paragraf jemför 15 §.

Efter härmed slutad öfverläggning och uppå gjord proposition bifölls §:n med rättelse af de i första stycket förekommande orden *vid sistlidne riksdag* till orden *vid 1868 års riksdag*.

§§ 21—26.

Lemnades utan anmärkning.

*Sedan Memorialet sålunda blifvit genomgånget, framställdes proposition på bifall till alla de delar deraf, som ej förut utgjort föremål för beslut; och besvarades denna proposition med ja.

Föredrogs Stats-Utskottets den 10 dennes bordlagda Memorial N:o 87, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om förhöjning af legan för kronoskjuts.

Herr von Koch: Det förefaller mig litet besynnerligt, att man anser frågan om förhöjning af skjutslegan utgöra ett önskningsmål och således tillhöra den ekonomiska lagstiftningen. Mig förefaller det, som skulle den förevarande frågan böra slutas genom gemensam votering, emedan jag icke kan inse annat än att den verkar på Statens utgifter. Jag vill dock icke framställa något yrkande, utan har blott velat tillkännagifva mina betänkligheter emot Utskottets uppfattning.

Herr Wærn: Jag måste återkomma till tolkningen af 65 § Riksdags-ordningen, der det heter "när i fråga om statsutgifter eller bevilning etc.", då skall gemensam votering ske. Här är det nu fråga om något, som visserligen kan *inverka* på Statens utgifter, men det är icke frågan om någon *utgift*, ty något anslag finnes icke till detta ändamål och då kan enligt mitt förmenande ej heller någon gemensam votering ega rum.

Grefve Mörner, Carl Göran: Jag anhåller blott att få till den siste talaren framställa den frågan: Kan Kongl. Maj:t förhöja skjutslegan, när han så finner för godt utan Riksdagens hörande? Om denna fråga besvaras med nej, såsom väl måste ske, så är väl frågan, om gemensam votering eller ej bort ega rum, icke så alldeles klar.

Herr von Koch: Jag har icke yttrat mig om den gemensamma voteringen utan blott hemställt, huruvida denna fråga kan anses tillhöra den *ekonomiska* lagstiftningen. Här är det fråga om en lindring för de skattdragande och detta bör väl enligt 57 § Regeringsformen behandlas af Riksdagen. För öfrigt har jag i den brådska, som är rådande, icke hunnit mer än kasta ögonen på Utskottets Betänkande och vill, såsom jag förut nämnt, icke framställa något bestämdt yrkande, utan endast till protokollet få antecknade mina betänkligheter emot behörigheten af Utskottets motivering.

Herr Wærn: Jag har ansett det enda, hvarom här vore tal, vara frågan om gemensam votering borde ega rum eller icke och derom har jag yttrat mig. Om den del af motiveringen, deri Utskottet gifvit tillkänna sin åsigt att frågan skulle tillhöra den ekonomiska lagstiftningen, vill jag deremot icke inlåta mig i någon tvist, utan böjer jag mig för hvad så lärda män, som de föregående båda talarne derutinnan anfört.

Öfverläggningen förklarades slutad och Memorialet lades till handlingarne.

Föredrogs Stats-Utskottets den 10 dennes bordlagda Memorial N:o 92, angående den under innevarande riksdag verkställda statsreglering och den för bestridande af Riksgälds-kontorets utgifter erforderliga bevilling.

Flere ledamöter begärde detta Memorial ånyo på bordet; hvarjente anmälde sig och yttrade

Grefve Hamilton, Henning: Enligt från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag har denna Kammare afslagit Stats-Utskottets i Memorial N:o 84 gjorda hemställan angående ombyggnad af sydöstra flygeln till f. d. Rikets Ständers hus. Första Kammaren har deremot bifallit denna hemställan och till bestridande af kostnaderna därför anvisat 18,000 R:dr. Gemensam votering kommer således att ega rum. I Stats-Utskottets nu föredragna memorial är hela den af Utskottet till reparationer och ombyggnader inom nämnda hus föreslagna summa 55,000 R:dr upptagen, men ovisst är, huruvida intet af sistnämnda belopp eller de förutnämnda 18,000 R:dr kommer att utgå. Jag anhåller därför att Stats-Utskottets nu föredragna memorial måtte uppföras på föredragningslistan i det plenum.

då votering kommer att försiggå derom, huruvida 18,000 R:dr kommer att anslås för ombyggnad af sydöstra flygeln eller framställningen om ett sådant anslag afslås, samt företagas till behandling näst efter det denna votering egt rum.

Denna hemställan bifölls.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde.

Anmälades och bordlades från nedannämnda Utskott inkomna Memorial, nemligen från

Stats-Utskottet:

N:o 90, med förslag till stadganden i det nya reglementet för Riksgälds-kontoret angående de under innevarande riksdag på nämnda Kontor anvisade statsutgifter;

N:o 93, angående den nya Riksstaten;

Banko-Utskottet:

N:o 10, angående instruktioner för nästkommande Riksdags Banko-Utskott;

Särskilda Utskottet:

N:o 3, angående arfvoden åt dess sekreterare och vaktmästare.

Kammaren åtskiljdes kl. $\frac{1}{2}$ 2 eftermiddagen.

In fidem

O. Brakel.

Onsdagen den 11 Maj 1870.

Kammaren sammanträdde kl. 7 eftermiddagen.

Upplästes och godkändes Stats-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 56, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående bemyndigande för Kongl. Maj:t att till uppförande af nytt posthus i Stockholm använda erforderligt belopp af postverkets öfverskottsmedel för innevarande och nästföljande år.

Upplästes och godkändes Riksdagens Kanslis förslag till nedan-nämnde paragrafer i Riksdagsbeslutet nemligen:

N:o 12, angående statsregleringen;

N:o 13, om ett tillägg till 11 Kap. 7 § Rättegångs-balken, rörande delgifning af stämning, samt

N:o 14, angående val af Fullmäktige i Riksbanken och Riksgälds-kontoret.

Anmälades och bordlades Stats-Utskottets Memorial:

N:o 91, med förslag till stadganden i Riksgälds-kontorets regle-mente angående de med ordinarie statsregleringen gemenskap egande ut-gifter samt de på kontoret anvisade kreditiver och derifrån utgående riksdags- och revisionskostnader, aflöningar m. m.; samt

N:o 95, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kam-rarnes skiljaktiga beslut rörande Stats-Utskottets Memorial N:o 84, i anledning af väckt fråga om påbyggnad af flyglarne till riksdags-huset samt verkställande af åtskilliga andra arbeten inom nämnda hus.

Kammaren åtskiljdes kl. 8 e. m.

In fidem
O. Brakel.